

สหภาพยุโรปบรรลุข้อตกลงเลื่อนและปรับปรุงกฎหมายสินค้า ปลอดการตัดไม้ทำลายป่า (EUDR)

ประเด็นสำคัญ

1. สหภาพยุโรปได้บรรลุข้อตกลงในการเลื่อนการบังคับใช้กฎหมายสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่า (EUDR) ออกไป 1 ปี สาเหตุหลักมาจากข้อกังวลของประเทศสมาชิก ประเทศคู่ค้า และภาคอุตสาหกรรมเกี่ยวกับความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและปัญหาความไม่พร้อมของระบบไอที ภายใต้ข้อตกลงใหม่ บริษัทขนาดกลางและขนาดใหญ่จะต้องเริ่มปฏิบัติตามกฎหมายในวันที่ 30 ธันวาคม ค.ศ. 2026 ส่วนผู้ประกอบการขนาดเล็กจะได้รับการขยายเวลาออกไปจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2027
2. นอกจากการเลื่อนระยะเวลาแล้ว ยังมีการปรับปรุงข้อกำหนดเพื่อลดความซับซ้อนและภาระทางกระบวนการบริหาร โดยกำหนดให้หน้าที่ในการยื่นเอกสารตรวจสอบสถานะ (Due diligence) เป็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการรายแรกที่น่าสินค้าออกวางตลาดเท่านั้น สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กจะสามารถยื่นการประกาศแบบง่ายเพียงครั้งเดียว รวมทั้งมีการยกเว้นสินค้าประเภทสิ่งพิมพ์บางชนิดออกจากข้อบังคับเนื่องจากมีความเสี่ยงด้านการตัดไม้ทำลายป่าต่ำ

ประธานคณะมนตรีและตัวแทนของรัฐสภายุโรปได้บรรลุข้อตกลงทางการเมืองชั่วคราว เพื่อปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (EU regulation on deforestation-free products: EUDR) โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและเลื่อนการบังคับใช้ออกไป เพื่อให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ มีเวลาเตรียมตัวอย่างเพียงพอ ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปได้อนุมัติข้อตกลงในการเลื่อนกฎหมายนี้ออกไป 1 ปี ซึ่งถือเป็นการผ่านอุปสรรคทางกฎหมายขั้นตอนสุดท้าย

การกำหนดระยะเวลาบังคับใช้ใหม่

สภานิติบัญญัติได้ตัดสินใจยกเลิก “ระยะเวลาผ่อนผัน” ที่เคยเสนอไว้ และเลือกใช้การขยายเวลาบังคับใช้อย่างชัดเจนสำหรับผู้ประกอบการทั้งหมด โดยบริษัทขนาดใหญ่และขนาดกลางจะต้องเริ่มปฏิบัติตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม ค.ศ. 2026 และสำหรับบริษัทขนาดเล็ก (ที่มีผลประกอบการจากสินค้าที่ได้รับผลกระทบน้อยกว่า 10 ล้านยูโร) จะได้รับเวลาผ่อนผันเพิ่มอีก 6 เดือน โดยจะเริ่มบังคับใช้ในวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2027

สาเหตุของการเลื่อนเกิดจากข้อกังวลของประเทศสมาชิก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประเทศคู่ค้า (เช่น บราซิล อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา) เกี่ยวกับความพร้อมของบริษัทและหน่วยงานบริหาร ประเทศคู่ค้าแย้งว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบนี้จะมีต้นทุนที่สูงและส่งผลกระทบต่อ

ส่งออกของตนไปยังยุโรป นอกจากนี้ ยังมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางเทคนิคและความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ที่จำเป็นต้องใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย

องค์ประกอบหลักของการลดความซับซ้อน (Simplification Measures)

สถาบันทั้งสองมุ่งเน้นที่การลดภาระทางกระบวนการบริหาร แต่ยังคงรักษาวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายไว้ โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

- 1) ความรับผิดชอบในการตรวจสอบสถานะ (Due Diligence) ภาระหน้าที่ในการยื่นเอกสารตรวจสอบสถานะจะตกอยู่กับผู้ประกอบการรายแรกที่น่าผลิตภัณฑ์ออกวางจำหน่ายในตลาด แต่เพียงผู้เดียว
- 2) การจัดการข้อมูลในห่วงโซ่อุปทาน เฉพาะผู้ประกอบการชั้นปลายรายแรกเท่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบในการรวบรวมและเก็บรักษาหมายเลขอ้างอิงของเอกสารตรวจสอบสถานะเบื้องต้น โดยไม่จำเป็นต้องส่งต่อข้อมูลนี้ไปยังลำดับถัดไปในห่วงโซ่อุปทาน
- 3) กระบวนการสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กนั้น จะส่งการประกาศแบบง่ายเพียงครั้งเดียว และจะได้รับรหัสยืนยันการประกาศ (Declaration identifier) ซึ่งเพียงพอสำหรับการตรวจสอบย้อนกลับ
- 4) การยกเว้นสินค้าบางประเภท ได้มีการถอดผลิตภัณฑ์สิ่งพิมพ์บางชนิด (เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ รูปภาพพิมพ์) ออกจากขอบเขตของกฎหมาย เนื่องจากมีความเสี่ยงด้านการตัดไม้ทำลายป่าในระดับที่จำกัด
- 5) การจัดการระบบ IT หน่วยงานที่มีอำนาจรับผิดชอบจะต้องรายงานเหตุขัดข้องของระบบ IT ที่สำคัญต่อคณะกรรมการยุโรป เพื่อให้ระบบทำงานได้อย่างราบรื่นและลดภาระทางเอกสาร
- 6) การสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด: ทั้งผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกฎหมาย EUDR ภายใต้กรอบการทำงานกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของคณะกรรมการยุโรป

ภูมิหลังของกฎหมายและเสียงสะท้อนจากภาคเอกชน

โดยกฎหมาย EUDR มีผลบังคับใช้ครั้งแรกในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2023 เพื่อรับประกันว่าสินค้าโภคภัณฑ์บางชนิด (เช่น โค โทโก้ กาแฟ ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา ถั่วเหลือง ไม้) ที่วางจำหน่ายหรือส่งออกจากตลาด EU จะต้องไม่ก่อให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่า

- 1) นโยบายนี้เป็นนโยบายแรกของโลกที่จะแบนสินค้านำเข้าหากเชื่อมโยงกับการทำลายป่า โดยมุ่งเป้าไปที่การยุติปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าทั่วโลก ซึ่ง 10% ของปัญหานี้ถูกขับเคลื่อนโดยการบริโภคของสหภาพยุโรป
- 2) เดิมทีกฎระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม ค.ศ. 2024 แต่เนื่องจากข้อกังวลของประเทศสมาชิก ประเทศที่สาม ผู้ค้า และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องถึงความพร้อมการปฏิบัติตาม จึงได้มีการเลื่อนการบังคับใช้ไปอีกหนึ่งปีในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2025 และครั้งนี้เป็นครั้งที่สองที่มีการเลื่อนการบังคับใช้ไปอีกหนึ่งปีคือตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม ค.ศ. 2026
- 3) แม้จะมีการเลื่อนการบังคับใช้ แต่บริษัทอาหารรายใหญ่ เช่น Nestle, Ferrero และ Olam Agri ได้ออกมาเตือนว่า การเลื่อนกฎหมายนี้ออกไปอีกจะเป็นการสร้างความเสี่ยงต่อป่าไม้ทั่วโลก

สำหรับขั้นตอนต่อไป คณะกรรมาธิการยุโรปจะต้องดำเนินการทบทวนกระบวนการลดความซับซ้อน และนำเสนอรายงานภายในวันที่ 30 เมษายน ค.ศ. 2026 รายงานนี้จะประเมินผลกระทบและภาระทางการบริหาร (โดยเฉพาะต่อผู้ประกอบการรายย่อย) และเสนอแนวทางแก้ไข เช่น การออกแนวทางปฏิบัติและการปรับปรุงระบบข้อมูล หากมีความเหมาะสม รายงานอาจมาพร้อมกับการเสนอข้อกฎหมายใหม่ ข้อตกลงชั่วคราวนี้จะต้องได้รับการรับรองและนำไปใช้เป็นกฎหมายอย่างเป็นทางการจากทั้งสองสถาบันก่อน จึงจะมีผลบังคับใช้และแทนที่กฎหมาย EUDR ฉบับปัจจุบันได้

ที่มา : สำนักงานที่ปรึกษาด้านอุตสาหกรรมในต่างประเทศ ประจำกรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย

อ้างอิง : [European Council, Council of the European Union](#) และ [Reuters](#)